

เพศวิถี: ค่านิยมทางเพศในวรรณกรรมคำสอยของหมอลำอีสาน*

Sexuality: Sexual Values on construction of Isan Mor Lam

เสียงชัย สาสีเสารีย์¹, จารุวรรณ ธรรมวัตร²

Siengchai Saseesao¹, Jaruwam Thammawatra²

Received: 27 August 2020

Revised: 9 November 2020

Accepted: 25 November 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพศวิถีเกี่ยวกับค่านิยมทางเพศที่ถูกนำเสนอผ่านวรรณกรรมคำสอยของหมอลำอีสาน โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับเพศวิถีมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลเนื้อหาคำสอยจากบันทึกการแสดงในสื่อออนไลน์ และจากเอกสารที่มีผู้รวบรวมเรียบเรียงเอาไว้แล้ว ผลการศึกษาพบว่า คำสอยที่หมอลำอีสานนำมาพูดเสริมหรือสอดแทรกในการแสดงหมอลำ รวมถึงหยอกล้อเล่นกันระหว่างหมอลำด้วยกันเอง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานแก่ผู้ฟังจะมีเนื้อหาที่สื่อถึงค่านิยมทางเพศ 4 ลักษณะ คือ 1) การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร 2) การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเครือญาติ 3) การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม และ 4) การมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกกล่อลวง ซึ่งค่านิยมทางเพศเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นปัญหาสังคมอันกระทบต่อเพศวิถีที่ปรากฏอยู่ในแบบแผนการดำเนินชีวิตของชาวอีสานได้อย่างน่าสนใจ

คำสำคัญ: เพศวิถี, ค่านิยมทางเพศ, วรรณกรรมคำสอย, หมอลำอีสาน

Abstract

The objective of this article is to report a study of sexuality and sexual values presented through the construction of Isan Mor Lam. By applying the conceptual framework of sexuality as a guideline for analysis of collected content from recordings of online shows and from the documents that have been compiled already. The study found that construction that Isan Mor Lam is used to add or insert in the performance of Mor Lam. Including joking between each

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “เพศวิถีในวรรณกรรมคำสอยของหมอลำกลอนและหมอลำซิ่งร่วมสมัย” ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร.0872223226 E-Mail: Siengchai2535@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันตกคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม E-Mail: jaruwan.thamwat@hotmail.com

¹ M.A. Candidate, Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University. Tel. 0872223226 E-Mail: Siengchai2535@gmail.com

² Associate Professor, Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University. E-Mail: jaruwan.thamwat@hotmail.com

other and in order for the listeners to have fun, there are 4 types of content that convey gender values: 1) premature sex, 2) sex with kin, 3) improper sexual intercourse, and 4) seduced sex. These gender values interestingly reflect the social problems affecting sexuality that appear in the lifestyle of the Isan people.

Keywords: Sexuality, Sexual Values, Construction, Isan Mor Lam

บทนำ

ในวัฒนธรรมการแสดงที่เน้นความสนุกสนานของชาวอีสานนั้นส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของหมอลำ เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า หมอลำเป็นศิลปะการแสดงที่เป็นหนึ่งในวิถียุทธศาสตร์ของความเป็นอีสาน อันได้แก่ ลาบ ข้าวเหนียวส้มตำ หมอลำ หมอแคน ซึ่งศิลปะการแสดงที่เรียกว่าหมอลำหรือการขับลำนำนั้น นับเป็นการแสดงพื้นบ้านที่นิยมกันมานานมากแล้ว (จารุวรรณ ธรรมวัตร, 2540: 1) หมอลำประเภทต่าง ๆ ของชาวอีสานจึงนับเป็นการแสดงพื้นบ้านที่นิยมกันมานานมากแล้ว และเมื่อมีหมอลำก็จะปรากฏหมอสอย หมอสอยก็จะคิดคำสอย และคำสอยก็จะแสดงถึงภูมิปัญญาในการใช้ภาษา (นิติพัฒน์ โปธิสิทธิ์พันธ์, 2556: 2-3) คำสอยเป็นข้อความมุขตลกที่จะใช้กันในเวลาฟังลำ โดยเฉพาะในจังหวะเดินกลอนและร่ายลำที่เราใจที่สุด เพื่อให้สอดรับกับต้นเรื่องและชื่อเรื่อง เพื่อสื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น ความสอยนี้นิยมใช้กับหมอลำเท่านั้นไม่ปรากฏว่ามีการใช้กับการบันเทิงประเภทอื่น ในอดีตการสอยจะนิยมสอยกันตามงานต่าง ๆ ที่มีหมอลำกลอนแสดงทุกแห่งและทุกครั้ง รูปแบบการกล่าวคำสอยโดยทั่วไปจะกล่าวกันได้เมื่อหมอลำลำจบกลอนหนึ่ง และจะเป็นการขานรับสั้น ๆ ของผู้ฟังที่ร้องรับต่อท้ายกลอนลำเมื่อจบลงแต่ละกลอน (สวิง บุญเจิม, 2542: 1) ด้วยเหตุนี้การสอยจึงถือเป็นการเพิ่มรสชาติให้กับกลอนขึ้นไปถึงขั้น

เมื่อกล่าวถึงการสอยในวัฒนธรรมหมอลำอีสาน นอกจากจะเป็นการแสดงถึงสำนวนโวหารในการพูดอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความตลกขบขันทางอารมณ์แล้ว ยังสื่อให้เห็นถึงเรื่องราวทางเพศด้วย ดังที่ นิคม วงเวียน (2528: 90-94) ได้ศึกษาเรื่องเพศวิถีในกลอนลำ พบว่ามีการใช้ภาษาเกี่ยวกับเรื่องเพศซึ่งใช้วิธีการกล่าวโดยตรงและกล่าวโดยอ้อม การใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวเป็นกลวิธีในการควบคุมสังคมเพื่อช่วยให้สังคมมองเรื่องเพศเป็นเรื่องขบขัน เช่นเดียวกับ กาญจนาไพโรสณฑ์ (2540: 2) ที่กล่าวว่า คำสอยทั่วไปจะมีความหมายเน้นเรื่องเพศโดยเฉพาะ และมักจะใช้คำหยาบแต่พื้น ๆ ตรงไปตรงมาได้ความโดยไม่ต้องแปลหรือถอดความ ด้วยเหตุที่คำสอยมีลักษณะเนื้อหาออกไปทางเรื่องเพศเป็นหลัก การศึกษาความคิดเกี่ยวกับเพศวิถีจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจนำมาศึกษาถึง ด้วยการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเพศวิถีหรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Sexuality เป็นแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพศภาวะ อรทัย เพี้ยยุระ (2560: 31) อธิบายว่าเพศภาวะเป็นการศึกษาแบบสหวิทยาการ กล่าวคือในการศึกษาเพศภาวะนั้น ผู้ศึกษาสามารถนำประเด็นหญิงชายที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของตนเองมาบูรณาการเข้าด้วยกัน

จากการศึกษาข้อมูลตัวบทวรรณกรรมคำสอยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ผู้เขียนพบว่าการนำเสนอให้เห็นเพศวิถีเกี่ยวกับค่านิยมอันประกอบด้วยความคิดที่เป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศหลากหลาย ด้วย

เหตุนี้ผู้เขียนจึงต้องการศึกษาค่านิยมทางเพศที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมคำสอยของหมอลำในฐานะสื่อพื้นบ้านของชาวอีสานว่ามีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความคิดเกี่ยวกับเพศวิถีที่นำด้วยค่านิยมทางเพศที่นำเสนอผ่านวรรณกรรมคำสอยของหมอลำอีสาน

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลตัวบทวรรณกรรมคำสอยเฉพาะที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศเป็นหลัก โดยเลือกจากบันทึกการแสดงสดของหมอลำกลอนประยุกต์และหมอลำซึ่งร่วมสมัยที่ผลิตออกมาในรูปแบบของสื่อออนไลน์ประเภทยูทูป (YouTube) จำนวน 2 ชุด ได้แก่ หมอลำกลอนประยุกต์ของชัชวาลย์น้อย พลเดช ปะทะซุติภา รุ่งโรจน์ หมอลำกลอนประยุกต์ของสมชาย ช้องสามจุม ปะทะสุกัญญา ยอดนภา และจากหนังสือประเภทคำสอยที่มีผู้รวบรวมเรียบเรียงเอาไว้แล้วจำนวน 3 เล่ม ได้แก่ หนังสือ 50 ยอดคำสอย โดยทองมาก จันทะลือ (ม.ป.ป.) หนังสือ ปี่มคำสอย โดยท้าวคำป้อม เชื้อจำปาศักดิ์ (พ.ศ. 2536) และหนังสือ ความสอย-ความทวย โดยสวิง บุญเจิม (พ.ศ. 2542)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาความคิดเกี่ยวกับเพศวิถีที่นำเสนอผ่านวรรณกรรมคำสอยของหมอลำอีสานสามารถแยกพิจารณาให้เห็นค่านิยมทางเพศออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ 1) การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร 2) การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเครือญาติ 3) การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม และ 4) การมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกล่อลวง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

การมีค่านิยมทางเพศที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรนี้ พบว่าส่วนใหญ่มักเกิดจากอิทธิพลของวัฒนธรรมทางตะวันตก ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกอย่างเปิดเผยในเรื่องเพศ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหญิง ดังปรากฏในตัวอย่างคำสอยที่ว่า

สอย สอย

นกแดดแต่บินช่วยฮ้องเกี่ยว

ผู้สาวนักเรียน ลากรูไปเล่นบ่าว นี้กะสอย

(ท้าวคำป้อม เชื้อจำปาศักดิ์, 2536: 7)

สอย สอย

สาวสำน่อยแต่งโตเป็นเด็กฮาด

ถึกเขาจับไปฟาดเด็กฮาดมีปัญหา นี้กะสอย

(ท้าวคำป้อม เชื้อจำปาศักดิ์, 2536: 34)

สอย สอย พี่น้องฟังสอย

สาวสมัยก่อนขอเงินพ่อขอเงินแม่เอาไปตัดเสื้ออิหลี

บาดท่าสาวคู่มือนี้ขอเงินพ่อขอเงินแม่ว่าเอาไปเสียค่าเทอมนี้ ตั้งที่แท้เอาไปเช่าห้องสี่กัน จังซี้กะว่าสอย

(สวิง บุญเจิม, 2542: 52)

จากตัวอย่างในคำสอยข้างต้น จะเห็นได้ว่าการรับเอาอิทธิพลของวัฒนธรรมทางตะวันตกเข้ามาใช้ในกลุ่มวัยรุ่นหญิง ไม่ว่าจะเป็นการที่นิยมมีความรักในวัยเรียน การชอบแต่งตัวตามสไตล์ของแฟชั่น การมีเสรีภาพในการคบหากับเพื่อนต่างเพศนี้ ถือเป็นการมีค่านิยมทางเพศที่

เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ด้วยวัย
 รุนถือเป็นวัยที่พ้นจากความเป็นเด็กและเริ่มเข้าสู่
 ความเป็นหนุ่มสาว ซึ่งระยะนี้มีการเปลี่ยนแปลง
 ทางร่างกายและจิตใจ จากความเปลี่ยนแปลงดัง
 กล่าวนี้เองทำให้เด็กในวัยนี้เกิดความสับสนในการ
 แสดงออกและยังไม่มีวุฒิภาวะในการแก้ปัญหา
 ด้านพฤติกรรม เด็กในวัยนี้จึงถือว่าเป็นหัวเลี้ยว
 หัวต่อของชีวิต ซึ่งหากได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดี
 ก็จะทำให้มีอนาคตที่ดี ประสบความสำเร็จในชีวิต
 ต่อไปในภายหน้า ในทางกลับกันถ้าเด็กในวัยนี้
 เดินทางไปในทางที่ผิดก็จะทำให้มีความผิดพลาด
 ไปตลอดชีวิตได้” (กาญจนา ไพรสมนต์, 2540:
 153-154) ซึ่งปัจจุบันวัฒนธรรมตะวันตกได้เข้า
 มามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางสังคม
 ของไทยมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากเทคโนโลยีและ
 การสื่อสารที่ก้าวหน้า รวดเร็ว ส่งผลทำให้วัยรุ่น
 มีพฤติกรรมลอกเลียนแบบ และดำเนินชีวิตตาม
 วัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งวัฒนธรรมบางอย่างก่อให้เกิด
 ปัญหาทางสังคมมากมาย โดยเฉพาะการมี
 พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมแทบทั้งสิ้น

2. การมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่ม เครือญาติ

การมีค่านิยมทางเพศจากการมีเพศ
 สัมพันธ์กับกลุ่มเครือญาติเป็นความสัมพันธ์ใน
 ทางเพศระหว่างสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน อัน
 เกิดจากการมีสมาชิกหลายรุ่นในครอบครัวแบบ
 ขยายที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ดังปรากฏในตัวอย่าง
 คำสอยที่ว่า

นกคุ้มหลี่ลั่นคุ้มไร่

เมียอยู่ไฟลั่นแม่เฒ่าถ้าเต๋อ

มันจั่งบ่เสียเวลาเฮา

(ทองมาก จันทะลือ, ม.ป.ป.: 3)

สอย สอย

น้องควายกะกินแล้ว น้องจัวกะกินแล้ว

ยังแต่น้องเมีย บ่ทันได้กิน นี้กะสอย

(ท้าวคำบ้อม เชื้อจำปาศักดิ์, 2536: 4)

หัวสิงไคเป็นกอเอะเยอะ

ฟาดกับพี่อ้ายนี้เถาะมันชี้คร้านหาหัว

(ทองมาก จันทะลือ, ม.ป.ป.: 10)

นกแดดแต่ขาเดียวชี้ฟ้า

ป่าผู้เดียวน้องเขยชี้ฟ้า

(ทองมาก จันทะลือ, ม.ป.ป.: 9)

สอย สอย พี่น้องฟังสอย

หน่ายช้อยหน่าย แม่เฒ่านายช้อยหน่าย

หน่ายนกคุ้มหลี่ ลั่นคุ้มหลี่

หน่ายคนเอือนนี้ลี่ยเอือนเดียวกัน

(สวิง บุญเจิม, 2542: 54-55)

จากตัวอย่างในคำสอยข้างต้น จะเห็นได้
 ว่าความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวแบบ
 ขยายที่อาศัยอยู่ร่วมกัน นำมาซึ่งปัญหาของการ
 มีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเครือญาติเดียวกัน ไม่ว่าจะ
 เป็นลูกเขยกับแม่ยาย พี่เขยกับน้องเมีย ป้ากับน้อง
 เขย ทั้งนี้ ชุมเดช เดชพิมล (2521: 154) กล่าวว่า
 ครอบครัวคือหน่วยของสังคมที่มีขนาดเล็กที่สุด
 ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน
 มีความรักความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สัมพันธภาพ
 ภายในครอบครัวเป็นลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ต่อ
 กันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นความ
 สัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่อุปถัมภ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง

ปฐาตายายกับลูกหลาน รวมไปถึงความสัมพันธ์ในหมู่ญาติมิตรและเพื่อนฝูง โดยครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดีจะมีการสนทนากับความรักใคร่ปรองดองมีความห่วงใยซึ่งกันและกัน ส่วนครอบครัวที่มีสัมพันธภาพไม่ดีนั้นจะมีลักษณะตรงกันข้าม คือมีความห่างเหินและนำไปสู่ความขัดแย้งในที่สุด ลักษณะเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงการอาศัยอยู่ร่วมกันในวิถีวัฒนธรรมสังคมของชาวอีสานที่มีความสัมพันธ์กันในหลายลักษณะ

3. การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

การมีค่านิยมทางเพศที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมนี้ พบว่าส่วนใหญ่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลต่อค่านิยมทางเพศที่ผิด ๆ ดังปรากฏในตัวอย่างคำสอยที่ว่า

สอย สอย พี่น้องฟังสอย

เห็นว่านกจับน้อยกะบินข้ามป่าบักนาว

ไต่ยีนเสียงซุมผู้สาวละด่ากันกับน้อง

จักเสียงขึ้นเสียงฮ้องอีปอบบักผี

ละบมีแนวดีเฮ็ดหน้าบุดอยู่ผู้

แต่ว่าเว้ากับซู่กะเทิงจำเทิงจำ

บัดพอบอกไปนาละว่ามันยาก

คิดว่ามันลำบากลุยน้ำลุยตม

แดดออกมากะว่าสิเป็นลมฮ้อนกะดักกะด้อ

ชอยบไปดอกอีพ้อชอยสิไปขายโต

แต่ในใจกะอยากโสว่าไปเป็นกะหรี

ไปนอนให้เขาสิจักสองเดือนสามเดือน

คือสิมีเงินเฮ็ดเฮือนอยู่แปดหมื่นเก้าหมื่น

มันดีกว่าแนวอื่นช้อยละว่ามันดี

ประสาไปให้เขาบายหีกำนมตมแดด

ฮอดบได้ตากแดดหน้าแหล่งหน้าดำ

ประสาจับเอาทำใส่หีเสื้อ

เจ้าสิเอาหลังใหญ่ปานได้กะได้เฮือน

สิเอาหลังท้อโรงเรียนกะได้อีพ้อ

(TStv, 10 มีนาคม 2559)

จากตัวอย่างในคำสอยข้างต้น จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจเพื่อต้องการให้ตัวเองมีฐานะที่ทัดเทียมกับคนอื่นในสังคมนี้ สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลทำให้การใช้ชีวิตของผู้คนในปัจจุบันหลงผิดไป โดยเฉพาะการหาเลี้ยงชีวิตที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม จนก่อให้เกิดเป็นค่านิยมทางเพศที่ผิด ๆ อย่างเช่น การที่หญิงสาวเลือกที่จะผันตัวมาเป็นโสเภณีขายบริการทางเพศ ด้วยการมีความคิดว่าการขายบริการทางเพศเป็นสิ่งที่หารายได้ให้แก่ตนเองได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลานั้น อภิศักดิ์ โสมอินทร์ (2534: 153) ชี้ให้เห็นว่า เมื่อชุมชนใดมีความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามา ก็จะมีการเปรียบเทียบกับกระด้างกระเดื่องแบบดั้งเดิม ถ้าความเจริญนั้นเป็นสิ่งที่ดีก็จะมี การสนับสนุนให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตาม แต่ถ้าเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้คนในสังคมเสื่อม รากเหง้าหรือก้ำกึ่งเดิม ดูถูกหรือเหยียดของใหม่ จนของเก่าที่เคยคิดว่าดีไร้ค่า ก็จะถูกมองว่าเป็น สิ่งที่ไม่น่าปฏิบัติหรือกระทำที่ผิดวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม ด้วยเหตุนี้ เมื่อสภาพแวดล้อมในปัจจุบันต่างไปจากอดีต ผู้คนในสังคมของ ชาวอีสานจึงมีความคิดที่เปลี่ยนตามไปด้วย

4. การมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกล่อลวง

การมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกล่อลวงเป็นค่านิยมทางเพศอีกลักษณะหนึ่งที่ถูกนำเสนอในเนื้อหาของคำสอย เพราะการเปลี่ยนแปลงของสังคม นอกจากจะเป็นสาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมอันเกิดจากการใช้ชีวิตเพื่อหา

เลี้ยงชีพอย่างหลงผิดของผู้คนแล้ว ความก้าวหน้า และรวดเร็วของสื่อเทคโนโลยียังก่อให้เกิดค่านิยมทางเพศที่ไม่ถูกต้องอันนำไปสู่ปัญหา โดยเฉพาะ การถูกล่อลวงไปในทางไม่ดีต่างๆ ด้วย ดังปรากฏ ในตัวอย่างคำสอนที่ว่า

สอย สอย พี่น้องฟังสอย

เห็นว่าสมัยนี้ สมัยพัฒนา

ตั้งแต่มีโทรศัพท์เข้ามา เฮ็ดหยั่งกะสะดวก

โทรหาหมุ่หาพวก นี้รู้เรื่องคราวเดียว

ชุมแม่หญิงที่เคียว โทรหาตั้งแต่กัก

เฮ็ดทรงผมพลิกวิกเขียนคิ้วถาวร

ยามเมื่อคืนบู้จักหลับจักนอน โทรสื่อกันอยู่โคบาย

(TStv, 4 สิงหาคม 2561)

จากตัวอย่างในคำสอนข้างต้น จะเห็นได้ว่าความก้าวหน้าของสื่อเทคโนโลยีโดยเฉพาะ ช่องทางในการติดต่อสื่อสารกันนี้ อาจเป็นสาเหตุของการทำให้เกิดค่านิยมทางเพศที่ไม่ถูกต้อง จนนำไปสู่ปัญหาการถูกล่อลวงไปในทางไม่ดีต่างๆ ตามมา เนื่องจากสามารถติดต่อหรือคบหาสมาคมกับใครก็ได้แม้จะไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เพียงใช้โทรศัพท์เป็นสื่อในการติดต่อกัน

สรุปและอภิปรายผล

เพศวิถีว่าด้วยค่านิยมทางเพศในวรรณกรรมคำสอนของหมอลำอีสานพบว่ามี การนำเสนอใน 4 ลักษณะ คือ ลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งเกิดจากการรับเอา อิทธิพลของวัฒนธรรมทางตะวันตกเข้ามา ส่งผล ต่อพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกอย่างเปิดเผยใน เรื่องเพศ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหญิงไม่ว่าจะ เป็นการที่หญิงสาวนิยมมีความรักในวัยเรียน การ ชอบแต่งตัวตามสไตล์ของแฟชั่น การมีเสรีภาพ

ในการคบหากับเพื่อนต่างเพศต่างวัย อีกทั้งยัง พบลักษณะการมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเครือญาติ ซึ่งเกิดจากปัญหาของครอบครัวขยายที่อยู่ร่วมกัน ซึ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเพศระหว่าง สมาชิกที่อาศัยอยู่ในชายคาเดียวกัน ไม่ว่าจะ เป็น ลูกเขยกับแม่ยาย พี่เขยกับน้องเมีย ป้ากับน้องเขย นอกจากนี้ยังพบลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม ซึ่งส่งผลต่อค่านิยมทางเพศที่ผิดๆ โดยเฉพาะการที่หญิงสาวเลือกผันตัวมาเป็นโสเภณี ขยายบริการทางเพศ เนื่องจากการมีความคิดว่าการขายบริการทางเพศเป็นสิ่งที่หารายได้ให้แก่ ตนเองได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงยังพบลักษณะการ มีเพศสัมพันธ์ที่ถูกล่อลวง ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยน ทางสังคม โดยเฉพาะความก้าวหน้าและรวดเร็ว ของสื่อเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลต่อค่านิยมทางเพศที่ไม่ถูกต้อง อันนำไปสู่ปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะ การถูกล่อลวงไปในทางไม่ดีต่างๆ ซึ่งค่านิยมทาง เพศเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นปัญหาสังคมอัน เกิดจากอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมที่กระทบต่อเพศวิถีที่ปรากฏอยู่ใน แบบแผนการดำเนินชีวิตของชาวอีสานแม้จะเป็น ในแง่มุมขดลกนอกเวทีได้อย่างน่าสนใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาความคิดเกี่ยวกับเพศวิถีว่าด้วยค่านิยมทางเพศในวรรณกรรมคำสอนของหมอลำกลอนและหมอลำซึ่งร่วมสมัยนี้ หากมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การ ออกแบบสอบถาม ก็น่าจะทำได้ข้อมูลในเชิงลึก มากยิ่งขึ้น

2. หากมีการศึกษาในกลุ่มข้อมูล วรรณกรรมประเภทต่างๆ ในสังคมประเพณีของ ชาวอีสาน เช่น ฃญา นิทานก้อม เป็นต้น ก็น่าจะ ทำให้เห็นความหลากหลายของความคิดเกี่ยวกับ เพศวิถีว่าด้วยค่านิยมทางเพศก็อาจเป็นไปได้

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ไพรสมณ์. (2540). *คำสอยจากอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2540). *ภูมิปัญญาหมอลำเอก: ความรุ่งโรจน์ของอดีตกับปัญหาของหมอลำในปัจจุบัน*. มหาสารคาม: อาศรมวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชุมเดช เดชพิมล. (2521). *ภาพสะท้อนชีวิตของชาวอีสานจากหมอลำ*. นครปฐม: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทองมาก จันทะลือ. (ม.ป.ป.). *หนังสือ 50 ยอดคำสอย*. (ม.ป.ท.): (ม.ป.พ.).
- ท้าวคำป้อม เชื้อจำปาศักดิ์. (2536). *ปี่มคำสอย*. เลย: รุ่งแสงธุรกิจการพิมพ์.
- นิคม วงเวียน. (2528). *เพศในวรรณกรรม*. ใน *วารสารศิลปวัฒนธรรม*, 6(9): 90-94.
- นิติพัฒน์ โพธิ์สิทธิ์พันธุ์. (2556). *ภาพสะท้อนวัฒนธรรมอีสานจากวรรณกรรมคำสอย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สรวง บุญเจิม. (2542). *ความสอย-ความทวย*. อุบลราชธานี: มรดกอีสาน.
- อภิศักดิ์ โสมอินทร์. (2534). *โลกทัศน์อีสาน*. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- อรทัย เพ็ญยุระ. (2560). *วรรณกรรมกับเพศภาวะ Literature and Gender*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- TStv. (2559). *ซ้ซวาลัยน้อย พลเดช ยกที่ 1 บ้านแคน ร้อยเอ็ด*. [ออนไลน์]. ได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=cTfp6dtMho0> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 มีนาคม 2563].
- TStv. (2559). *สมชาย ช้องสามจุม+สุกัญญา ยอดนภา สอย ช่วงที่ 1*. [ออนไลน์]. ได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=IFy5R-7AFg4> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 มีนาคม 2563].